S.-Szentiványi 67 igás napszám után 80 azaz 1½ és Uzon nagyközsége minden igás napszáma után 2½ halmot köteles előállitani; és miért van ezen nagy aránytalanság, indokolható-e az valamivel? talán az illető községek távolságával; nem, azzal sem; mert Sepsi-Szentgyörgy és K.-Vásárhely saját közelfekvő határaikra, S.-Szentiványi és Uzon — az első Kilyénből, az utolsó pedig Tatrangból Aldoboly alá tartozik a készpénzzel vett, illetőleg nagy fáradsággal a távolból hozott kaviccsot fuvarozni. Való tehát az, hogy S.-Szentgyörgy és Kézdi-Vásárhely városok kedvezményezetetnk és nekiek az általam felhozott két concret esetben más mértékkel mérnek.

És hogy ily rendkivüli körülmények közt miért vétetett fel a S.-Szentgyörgy rétyi utvonal a hadászatiak közé s miért tétetik ezáltal a sulyos munkálat még terhesebbé — ezt tulbuzgalomnak tartom; s hogy hadászati szempontból mi szükséges, az bizzuk az illető szakminiszteriumra s ne terjedjünk annak rendeletén tul, különösen télnek idején.

Tévedni emberi dolog, ergo a tisztség is tévedhet; de hogy az adott esetben négyszer is tévedjen, ez még is egy kissé igen sok; s ha ily körülmények közt merészkedik valaki felszólalni ez talán nem szentségtörő lépés, hogy azért ő félremagyarázás és félrevezetéssel, tehát egyszerüen bujtogatással vádoltassék. Ez kérem nem megyen s nem tartom a maga rendjén, hogy az igen tisztelt főjegyző, az alispán ur képében, oly annyira a „nolí me tangere"-t játsza. Az 1870. évi 42. t. czikk 43 §-nak c) betüje a törvényhatósági közlekedési vonalok feletti intézkedést a közgyülés hatásköréhez tartozónak mondja ki, s azért, ha a közgyülés egyik vagy másik tagja felszólal, nyugodjék bele a tisztség az illetőnek ebbeli jogába, s feleljen, ha hozzá kérés intéztetik, nyugodtan és komolyan, s ne vádoljon egyes talán becsuszott kifejezésért, bujtogatással.

Seethal Ferenc.*)

Vidéki levelezés.

VI.

Sepsi-Martonos, 1877. jan. 29.

Motto: „Vita mortuorum in memoria vivorum posita est."

Egyszer volt, hol nem volt . . . a keleti Kárpátok tövén hosszukás keskeny völgyteknőben egy kisded falu, mélyen nyulva bé buja növésü nyirerdőbe.

Maga a falu igénytelen, hiában keresnéd a térképen, alig nehány szalmakunyhóból összeboronálva; de lakóinak példás élete, vallásos buzgalma, az a római antik egyszerüség, mely szegényes kinézésü hurubájok falain kivül és belől otthonos volt, a tiszta erköles, mely schablont nem türt, munkaszeretet, takarékosság, s mindenek fölött a **törvény** és az **aggok iránti tisztelet**, mint hajdan Spártát, ismertté és tiszteltté tötték nevét messze vidéken.

Nem is volt ott soha semmiféle kakasperlekedés, erkölcsrontó torzsalkodás (mi nélkül ma percig sem élhetünk.) Ismerve volt ott s gyakorlatba is véve, a „concordia parvae res crescunt" hamisithatlan elve.

Ha mindazonáltal e tilalom dacára is akadt vakmerő, ki főleg mint kezdeményező lőn törvény elé itálva: azt kihallgatás nélkül az ostracismushoz hasonló alapon számüzték önnön kebelükből.

S e kemény itélet ellen aztán a mennyei trónust kivéve nem volt appellatorium.

Külön törvények volt a munkátlanság, részegeskedés, tivórnya, házasságtörés és hitehagyás (aposthasia) bünére alkalmazva.

Az egyik szigorubb volt a másiknál. De legsulyosabb büntetés érte a hithagyót. Jaj volt annak ki hitehagyással lőn vádolva. Az ilyent excomunicálták (kérem ne tessék félreérteni, nem azon elvetemedett korszakról van szó, midőn Hildebrand ő csalhatatlansága IV. Henrik német császárt Canossa várában három nap váratá csattogó kemény télben) az isten házának ajtai örökre bezárultak előtte.

Ha az élet küzdelmeiben kifáradva erőtelenül rogyott össze; a helyre, hol uj erőért könyörögjön, tiltva volt a bemenet.

S melyből a szenvedések és fájdalom közepette vigaszt merithetett volna, mely türni és remélni megtanit: a biblia, mely családi ereklye volt, abban az időben minden háznál konfiscaltatott. És ez lealázóbb, kinosabb volt akkor, mint ma életfogytiglani börtönfogság.

Ha a bánat és szerencsétlenség elsőtétiték láthatárát, ha lelke a fájdalom alatt megtört: nem volt egy résztvevő kebel, nem volt egy biztató hang számára. S ez mind nem volt elég! Ha törődött lelke elvált a ronda pórhüvelytől: a harangok érczenyelvei némák maradtak.

Az ő ravatalát nem állta szánó tömeg körül; az ő koporsója felett nem hulottak részvét és fájdalom könyei, s az ő hulláján nem nyilt sirgödör a közös temetőben.

S e szörnyü büntetés nem csak azt terhelte, ki tetten kapatott, hanem átszált maradékról-maradékra harmad és negyed iziglen.

Nem is maradt el erkölcsi jó hatása a szigornak!

Bármerre léptél, bárhova néztél, mindenütt béke, megelégedés, jóllét és boldogság virult a faluban.

Roszakarat, kaini irigység, schilochi önzés, kincs és uralom vágy, fény és csillogás, élvhajhászat, dölyf, hivalgás, szóval a modern világ bünös erényei (korunk megölő betüi) teljesen ismeretlenek valának ott.

Szakasztott mása volt e kis falu a Jókai boldog „Oceaniájának", hol üdébb a lég, illatosb a mező, hol bátrabb a férfi, hivebb a nő; hol a fénynek nincsen árnya, az örömnek nincs bánata, hol minden éled fü, fa virág, és az ember szive s fájdalom épen ugy lett ágról szakadt párja az „**egy elsülyedt**" világrészének."

. . . . . .

Hát abban a rózsaszinü világban, mikor az emberek is mintha egészen más bordában lettek volna szöve; abban a délibábszerü korban, mely mint valami ködfátyolkép, mit egy rövid álomlátás vonul el szemeim előtt, a társas összejövetelek gyakoriak és mit gondolhatni más szinezetűek voltak mint ma?

Naponta ujabb-ujabb tárgysorozat, mindennap frisebb meglepetés, nem remélt élmények vártak a közönségre, mik fölötte érdekessé tették a gyüldéket.

Ugy, hogy alig várta a nép, hogy napi munkájától szabadulva, ujra fölkeresse a változatosság tárházát. Nem kellett várni senkire; a jelzett időben megjelent mindenki pontosan S mikor már együtt volt a falu véne és ifja: hallgatagon sorba ültek egy nagy karéjt formálva. A karéj közepén kis asztal állt, terhelve diszeskötésü könyvek és iratcsomagokkal, mely mellé a személy volt ülendő, kit a sors ért felolvasni.

A felolvasás tisztét rendre végezték; ma egyik, holnap a másik. Tudott olvasni kivétel nélkül mindenki. . , .

Hogyan?! olvasó-egylet ily zug faluban?! Igen bizony. És pedig voltak kitünő szakkönyvek, jeles hirlapok s tanulságos olvasmányok. A gazda azokból megtanulta szakavatottan kezelni mezőgazdászatát, mely szakismeretnek (habár korlátolt körü) kifolyása lőn, hogy dacára a község agriculturalis kedvezőtlen helyzetének, a mennyiben területének több mint ⅔ erdő, jókora rész, az ujabb nemzedék véleménye szerint, nem termékesithető kaviccsos s igy alig 34—35 hectár, körülbelől 60 holdnyi terület volt mivelhető rész, mondom dacára e kedvezőtlen helyzetnek: hiányt s szükséget sohasem látott a falu.

Az asszonynép megismerte a vészthozó mérges növények gyakrabban előforduló fajait. Tudta a bürök és petreselem közti nagy hasonlatosságot, s tapintatos elővigyázattal elfojtani még csirájában a növényi magvakat, melyek már nem egyszer hoztak vészt a vigyázatlan gyermek rajra, sőt nemcsak megtudta főzni a borsot, hanem azt is tudta, hogy a tudomány azt pisum sativumnak hivja.

Ennyi ismeret után feltehető, hogy e nép ismerte azon növényi nedveket is, melyek a testnek üdeséget szépséget és örök ifjuságot (?) szereznek.

De ez ismeretnek gyakorlati alkalmazására nem volt szükség, mert a természet ártatlan mosolygó gyermekei szebbek voltak a virágházak dédelgetett s mesterkélt módon illatozásra erőltetett virágainál.

Juliska az egyszerü mezei ibolya bizvást kiállta volna a versenyt a kényesztetett virágok királynéjával, a szászszorszéppel (a virágkirálynét illetőleg ez egyéni vélemény) Az ő szépsége előtt Murilló azon cherubjai, kik a félig felhők által takart szüz lábait csokolgatják, közönséges szoba-hölgyekké törpültek volna. Egyike volt ő azon időben még nem ritka székely leányoknak, kinek megpillantása sebesebb lüktetésbe hozta a vért az erekben, kiket csak egyszer kellett látni, hogy aztán sokáig ne legyen feledve.

Termetére Junó, szépsége Vénusé — ha nehány századdal hamarább születik, bizonyára ő lett volna a szépség királynője — istenasszonya — hangja kellemes „mint a minő, hozzánk csak legszebb álmainkban jő."

„Azt lehetett mondani, hogy a leány nagyon is szép, s jó ideig senkisem merte szeretni, mert valószinűnek látszott, hogy a szerelem elveszett és nem talált volna viszonzásra."

S ő az egyetlen gyermek, mit rövid időn hét vármegye megtanult, ő egyedül nem tudta, hogy milyen szép.

Igy fejlődve ki tudja minő aranyozott virág edénybe kerülhet vala, kinek a keblén nyilhatott volna teljes pompában, ha egy, a nemzet történetében korszakot alkotó esemény ki nem fejlődik, s idő előtti kinyilásra nem készti a feselő virágbimbot?!

A zivatar, mit a haza sem tudott átélni megrázkodás nélkül, az ártatlan gyermeket sem hagyta érintetlenül.

(Folytatás következik.)

Meghivások.

A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. egyház vasárnap, f hó 11 én délelőtt istenitisztelet végeztével a templomban közgyülést tart, melynek legfontosabb tárgya az ujonnan épitendő templom feletti tanácskozás leend. Midőn e gyülésre az egyházközség minden tagját tiszteltettel meghivjuk, legyen szabad reménlünk, hogy tömeges megjelenésükkel elő fogják segiteni ez égető kérdés mielőbbi szerencsés megoldását.

Sepsi-Szentgyörgy, 1877. február 9.

Az egyháztanács nevében

Fülöp Géza,
ref. pap.

A sepsi ev. reform. egyházmegyei méltóságos és tekintetes gondnok urakat, ugyszintén a tekintetes és tiszteletes egyházmegyei köztörvényszéki ülnök urakat van szerencsém ezuttal hivatalos illemmel fölkérni, hogy a jelen 1877 év február 19-én d. e. 9 órakor Sepsi-Szentgyörgyön a szokott helyen tartandó rendkivüli köztörvényszék ülésre megjelenni sziveskedjenek.

Egerpatak, 1877, február 7.

Csiszér Gábor,
ev. ref. esperes.

---

*) Igen szivesen látnok munkatársaiok sorában. Szerk.

Legujabb.

Február 7. Banküggyben megszakadt az alkudozás, mert az osztrák kormány és bank nem akarják elfogadni a központi választmány tekintetében a paritást.

Midhad a szultán parancsára palotájában meglepetett, elfogatott és hajón Syra szigetére szállittatott. A török határon kivül szabad csak tartózkodnia.

Francia, német és angol lapok Midhat bukását az ó török párt győzelmének tekintik; de a háborura avagy békére nem tudnak belőle következtetni. Tény, hogy a szultán elrendelte az alkotmány gyors életbeléptetését.

Ugyancsak a szultán visszavonta a Szerbia ellen emelt követeléseket; materialis garantiákat nem követel többé Szerbiától, csak azt kivánja, hogy a szerb kormány tiltsa meg szerb területen katonai csapatok és titkos társulatok alakitását továbbá, hogy örmények és zsidók a szerbekkel egyenlő jogokat kapjanak. Belgrádban a török kormánynak diplomatiai képviselete lesz és a szerb mellett a török zászló is feltüzetik. Szerbia a feltételeket elfogadta.

Febr. 7. A Tisza kabinet tegnap Bécsben beadta lemondását. A kiegyezés a paritás alapján állitandó bankigazgatóság miatt nem sikerült. A pártban nagy örőm és összetartás. Ma az országházban ülés lesz.

VEGYES.

— **A hunyadmegyei** elolóhosodott magyarság javára rendezett felolvasási estély jövedelme 65 forint 38 kr, kiadás 26 frt 31 kr, és igy a tiszta jövedelem 39 frt, mely összeg illetékes helyre elküldetett.

— **A k.-vásárhelyi olvasó egylet** január 27-én táncestélyén felülfizettek: Tek. Fejér Lukácsné mint háziasszony 30 frtot. Báró Szentkereszty Stephánie ő nagysága 2 frtot. Névtelen 1 frtot. Benkő Gyula ur 20 krt. A tisztelt felülfizetőknek egyletünk iránt tanusitott áldozatkészségükért s a bálrendező bizottságnak ernyedetlen fázadozásáért hálás köszönetet nyilvánitani kedves kötelmemnek tartottam. Székely János,
olv. egyl. elnök.

— **Nyilvános köszönet.** Kedves kötelességemnek ismerem nyilvános köszönetet mondani, mindazoknak, kik a háromszékmegyei „oltár-egylet" javára Kézdi-Vásárhelytt januárhó 23-án tartott táncvigalom szép eredményének létrehozásához buzgóság és áldozatkészséggel járului sziveskedtek. A báli összes bevétel 273 forint 5 kr, a kiadás 63 frt 37 kr, tehát a tiszta jövedelem 209 frt 68 kr volt. Ezen szép eredményt teljes mértékben a bálrendező bizottság buzgósága és lelkes fáradozása idézte elő. Köszönöm is mindnyájuknak, még pedig fogadja köszönetemet első sorban az „oltár-egylet" valódilag derék alelnöke id. Dávid Istvánné urasszony, nem különben a bizottsági tagok: Bányai Gerőné, Novák Sándorné, Landt Józsefné, Fitzus Mártonné, ifj. Dávid Istvánné, Harmath Domokosné urasszonyok és Dávid Antal mint közreműködő, Császár Lukács mint pénztárnok és Dávid József urak, kik a meghivó és belépti jegyeket nem sajnálták a zordon téli idő dacára személyesen hordozni szét. — Köszönetet mondók egyszersmind bálanya tkts Dobál Kristófné urasszonynak, ki 40 frt o. e. felülfizetéssel volt szives szent ügyünk elősegitéséhez járulni. B. Szentkereszty Stephánie, ideiglenes elnök.

— **Életbiztonság Kézdiszékben.** Januárhó 21-én éjjel Felcsernátonban egy 23 éves ifju saját házában, hol egyedül lakott és pénzzé tett fekvőségeinek kamatjából élt, orgyilkos kezek által meggyilkoltatott. Gyászba öltözött kesergő utódai nagy bándaszóval temették el; mint mondják, lelkipásztora a bucsuztatás alkalmával ez igéket adta a meggyilkolt szájába: „Saját barátaim saját házamban gyilkolának meg." A többiről a verebek is csiripolnak, de az irás hallgat. Pár nappal később Alcsernátonban a t. E. Pál ur kocsisát éj idején az istállóban megrohanta, mint vulgo beszélik, két férfi és egy nő és halálra kinozva, kihurcolták, a patakra, hogy a jég alá dugják, azonban véletlen segitség érkezett; a szerencsétlen megmaradt ugyan, de életéhez kevés a reménység. Jelen hó 5-ére virradólag Alcsernátonban egy fiatal ember saját édes anyját és ifjabb fitestvérét fejszével összevagdalta, mindkettő halva találtatott; a bünös önkényt birói kézre adta magát. A mult évben Albisban egy jámbor öreg ember — Dálnokban két ártatlan gyermek, — Felcsernátonban egy molnár és erdőőr lettek a gyilkosság áldozatai, s a járásbiróság erélytelen nyomozása miatt csaknem minden büneset felfedezése hajótörést szenved, elanynyira, hogy még tanuskodni sem mer az ember, mert fél, hogy fogadott tanuk által meghazudtoltatik s még végre a tanu szenved büntetést. Szolgabiráinkat a 800 forint akkora urakká tette, hogy ki se mozdulhatnak az irodából, s a számtalan lopás, rablás, gyilkolás napi renden vannak. Adóvégrehajtó annyi, mint a füszál, de aki az adófizetők élete, vagyona felett őrködjék, nincsen csak egy is. Ha mind igy megy, mi is fel kiálthatunk: „Oh tempora — oh mores!" — —y.

— **Utonállás.** Folyó 7 én egy terhes szekérrel Csernátonon felül Kézdi-Vásárhely felé menő utast a vele szembe jövő három gyalog sorozásra volt fiatal egyén azon okból, hogy előlük miért nem tért ki, a szekérről levették s annyira elverték, hogy eszméletén kivül csaknem élettelen maradt az uton. Az őrjáraton künn volt maksai csendőrség feltalálván az utfélen heverő testet és gazdátlan szekeret, gondozás alá vette és visszaszállitotta Csernátonba, hol a további gondozást az elöljáróságra bizta. A tettesek után tudakozódván, csakhamar reájöttek, hogy két albisi és egy dálnoki, garázdálkodásaikról ismert rakoncátlan,